

การทำวิทยานิพนธ์อย่างมืออาชีพ : เนื้อหาที่มีคุณภาพและอ้างอิงอย่างมีจรรยาบรรณ Professional Thesis: Quality Content and Ethical References

มนัสวี ศรีนันท

Manatsawee Srinont

สถาบันนวัตกรรมการเรียนรู้ มหาวิทยาลัยมหิดล

Institute for Innovative Learning, Mahidol University

พระมหาหมณวินทร์ ปุริสุตตโม

Phramaha Maghavin Purisuttamo

ศูนย์วิจัยธรรมศึกษา สำนักเรียนวัดอาวุธวิกสิตาราม

Research Center for Dhammasuksa

Phrapariyattidhamma of Watawutwikasitaram

E-mail: B_AV7@hotmail.com

วันที่รับบทความ (Received) : 2 มกราคม 2563

วันที่แก้ไขบทความ (Revised) : 22 มกราคม 2563

วันที่ตอบรับบทความ (Accepted) : 29 มกราคม 2563

บทคัดย่อ

การทำวิทยานิพนธ์หรือการทำวิจัยตามที่เราคุ้นเคยกันโดยทั่วไปนั้นเป็นเรื่องเกี่ยวกับการศึกษาของนักศึกษา และเป็นเรื่องของการจัดการเรียนรู้อย่างมีคุณภาพโดยสถาบันการศึกษา ทั้งนี้ วิทยานิพนธ์หรืองานวิจัยที่นักศึกษา ทำจะจัดว่าเป็นงานที่มีคุณภาพได้นั้น นักศึกษาจะต้องสนใจใคร่รู้ต่อเนื้อหาวิชาที่เกี่ยวข้องกับประเด็นของ วิทยานิพนธ์หรืองานวิจัยเป็นเบื้องต้น ตลอดจนนักศึกษาต้องมีจรรยาบรรณต่อการทำวิจัยในมนุษย์ด้วย เพราะ หากการดำเนินการทำวิทยานิพนธ์โดยปราศจากกระบวนการดังกล่าวแล้ว วิทยานิพนธ์ที่จัดทำขึ้นย่อมเป็น ผลงานที่ละเมิดคุณธรรมจริยธรรมได้ ดังนั้น วิทยานิพนธ์จะมีคุณภาพและมีจรรยาบรรณได้ นักศึกษาจะต้องทำ วิทยานิพนธ์ให้ถูกต้องตามหลักวิชาการและมีกระบวนการวิจัยที่ไม่ละเมิดจริยธรรมวิจัยในมนุษย์

คำสำคัญ: วิทยานิพนธ์อย่างมืออาชีพ, เนื้อหาที่มีคุณภาพ, อ้างอิงอย่างมีจรรยาบรรณ

Abstract

Thesis or research is known as a general education of students and the quality of learning management for institutions. In this regard, the thesis or the research that the students do can consider as the quality works; students must be interested in the subject matter relevant to the thesis or research issue at the beginning. As well as students must have ethical principles for the protection of human subjects of research the human research, therefore, conducting a thesis without the ethical process that can be a violation of morality and ethics. Therefore, the thesis can have quality and ethics. Students must

undertake a thesis according to the academic principles that a process does not violate the human research and human subjects of research

Keywords: Professional thesis, quality content, ethical references

1. บทนำ

ปัจจุบันการเรียนการสอนไม่ว่าจะในระดับใด ต่างก็เรียกร้องให้เป็นการเรียนการสอนที่เน้นผู้ศึกษาเป็นศูนย์กลาง (Child Center) ซึ่งต่างจากอดีตเป็นอย่างมาก เพราะที่ผ่านมาได้เป็นที่ประจักษ์ชัดแล้วว่าการเรียนการสอนที่เน้นเพียงให้ได้เนื้อหามากที่สุดหรือให้ได้เรียนกับผู้สอนที่มีความรู้มากๆ และมีชื่อเสียงนั้นยังไม่เป็นการเพียงพอต่อการพัฒนาผู้ศึกษาให้มีคุณภาพได้ เรียกว่าหากจะให้การเรียนการสอนมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลนั้นต้องเป็นการให้ความสำคัญที่ผู้ศึกษาเป็นลำดับแรกสุด โดยให้ผู้ศึกษาได้มีประสบการณ์ตรงกับสิ่งที่เรียนให้ได้มากที่สุด กล่าวคือให้ผู้ศึกษาได้มีผัสสะกับสิ่งที่เรียนทั้งทางตา หู จมูก ลิ้น กาย และใจด้วย จึงจะนับว่าเป็นการบริหารจัดการการเรียนรู้ให้กับผู้ศึกษาได้อย่างเป็นรูปธรรมและเป็นการแก้ไขปัญหาเกี่ยวกับการไม่สามารถลงมือปฏิบัติตามแนวคิดและทฤษฎีที่ผู้ศึกษาได้เรียนมาแล้วจนจบ ดังจะเห็นได้จากที่ผ่านมาได้มีหน่วยงานหรือบริษัทต่างๆ ได้ให้ความสำคัญเห็นสะท้อนกลับมายังสถาบันการศึกษาที่เป็นหน่วยงานผลิตภัณฑ์มหาบัณฑิต และดุ๊กบัณฑิตที่จบออกไปแล้วไม่สามารถทำงานในหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายได้ หลายหน่วยงานหรือหลายบริษัทจะต้องเสียงบประมาณและเสียเวลากับการต้องมาลงทุนฝึกฝนประสบการณ์ให้กับผู้จบการศึกษาใหม่หรือพนักงานใหม่อย่างน้อยก็ใช้เวลาไม่ต่ำกว่า 6 เดือน ซึ่งถ้ามองในแง่ความคุ้มค่าแล้ว นับว่าเป็นความเสี่ยงต่อการขาดทุนของหน่วยงานหรือบริษัทอยู่ไม่น้อย ดังนั้น ในสภาพปัจจุบัน หลายสถาบันการศึกษา ไม่ว่าจะในระดับใด โดยเฉพาะในระดับอุดมศึกษาจึงมุ่งจัดการเรียนการสอนให้กับผู้ศึกษาได้เป็นผู้มีความรู้ความเข้าใจในสาขาวิชาที่เรียนให้ได้มากที่สุด ตลอดจนมุ่งให้ผู้ศึกษาที่จบออกไปได้เป็นที่ยอมรับของหน่วยงานหรือบริษัทต่างๆ

จากที่กล่าวมานี้ จะเห็นได้ว่าการเรียนการสอนในปัจจุบันมุ่งให้ผู้ศึกษาได้มีทักษะในสาขาวิชาที่ผู้ศึกษาจะจบออกไปให้ได้มากที่สุด เรียกว่าหากผู้ศึกษาไม่มีคุณภาพตลอดจนไม่มีจรรยาบรรณในวิชาชีพแล้ว สถาบันการศึกษาก็ควรได้ทบทวนการจบการศึกษาของผู้ศึกษาด้วย เพราะมีเช่นนั้นแล้ว หากให้ผู้ศึกษาที่ไม่มีคุณภาพจบออกไปจากสถาบันการศึกษาแล้ว ย่อมทำให้เกิดโทษกับหลายๆ ฝ่าย ได้แก่ เป็นโทษกับตัวผู้ศึกษาเอง เพราะทำให้ผู้ศึกษาไม่สามารถมีความรู้ความเข้าใจในสาขาวิชาที่ตนเองจบได้อย่างแท้จริง และเป็นโทษกับหน่วยงานหรือบริษัทที่รับผู้จบการศึกษาไปเป็นพนักงาน เพราะหน่วยงานหรือบริษัทย่อมได้รับประโยชน์จากพนักงานไม่ค่อยมากเท่าที่ควร ตลอดถึงหากผู้จบการศึกษาออกไปไร้จรรยาบรรณแล้วยังเป็นการหนักกว่าปัญหาด้านคุณภาพ เพราะผู้ที่จบการศึกษาออกไปหากไร้จรรยาบรรณแล้วย่อมเป็นคนเห็นแก่ตัวและไม่สามารถทำประโยชน์ให้เกิดขึ้นกับหน่วยงานหรือบริษัทและสังคมโดยรวมได้เลย ดังนั้น การเรียนการสอนจึงควรเน้นทั้งให้ผู้ศึกษามีคุณภาพและมีจรรยาบรรณก่อนที่จะจบออกไปจากสถาบันการศึกษา ส่วนสถาบันจะทำอย่างไรให้ผู้ศึกษามีคุณภาพและมีจรรยาบรรณนั้นคงต้องใช้กระบวนการบริหารจัดการเข้าไปช่วยเหลือในทุกๆ เรื่อง ไม่ว่าจะเป็นเรื่องความเข้มข้นของเนื้อหาหลักสูตรที่เปิดสอน คุณภาพของอาจารย์ผู้สอนในหลักสูตร หรือแม้แต่การเข้มงวดกวดขันให้ผู้ศึกษาสนใจใคร่รู้ในสิ่งที่เรียนให้ได้ โดยเป็นการใช้ความเมตตากรุณาต่อผู้ศึกษาอย่างตรงไปตรงมา ต้องไม่ใช่ความอ่อนแอทางอารมณ์อย่างไม่มีเหตุผล เพื่อจะได้เป็นการฝึกฝนสติสิกขา จิตตสิกขาและปัญญาสิกขาในผู้ศึกษาผู้ศึกษาที่จะจบออกไปอย่างมีคุณภาพและมีจรรยาบรรณ เรียกว่าจบออกไปต้องเป็นผู้ทำชื่อเสียงให้กับตนเอง สถาบัน และพระพุทธศาสนาได้อย่างภาคภูมิใจ สรุปแล้ว การจะทำให้การเรียนการสอนมีคุณภาพนั้นจำเป็นต้องเข้มงวดกวดขันในหลายๆ องค์ประกอบของการศึกษา กล่าว

เฉพาะการศึกษาในระดับบัณฑิตศึกษานั้น ทุกระดับชั้นและทุกสาขาวิชาจะให้ให้นักศึกษาทำวิทยานิพนธ์ ดุษฎีนิพนธ์ สารนิพนธ์ หรือที่เรียกชื่ออย่างอื่น เพื่อเป็นการวัดความรู้ความเข้าใจในเชิงวิชาการและวัดความสามารถในเชิงปฏิบัติการในสาขาวิชาของตนเองด้วย จึงนับว่าโจทย์เกี่ยวกับการทำวิทยานิพนธ์ให้มีคุณภาพและมีจรรยาบรรณของนักศึกษานั้นเป็นโจทย์ที่สำคัญและน่าสนใจเป็นอย่างยิ่ง ฉะนั้น เพื่อให้ได้คำตอบจากโจทย์ดังกล่าว ผู้เขียนจะนำบทความเกี่ยวกับเรื่องนี้มาแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกันต่อไป

2. วิทยานิพนธ์คืออะไร

การศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา ไม่ว่าจะเป็นระดับปริญญาโทหรือระดับปริญญาเอกล้วนต้องทำวิทยานิพนธ์ด้วยกันทั้งนั้น เรียกว่าผู้ศึกษาไม่ว่าจะในระดับปริญญาโทหรือปริญญาเอกและในแผนไหนก็ต้องทำวิทยานิพนธ์เหมือนกันหมด เพียงแต่จำนวนหน่วยกิตไม่เท่ากันเท่านั้น แต่ลักษณะแห่งการเขียนและความเข้มข้นย่อมมีไม่แตกต่างกัน กล่าวคือรูปแบบการเขียนวิทยานิพนธ์หรือการเขียนงานวิจัยที่ถูกเรียกชื่อเป็นอย่างอื่นก็มีเนื้อหาและกระบวนการเพื่อหาคำตอบหรือบทสรุปคล้ายคลึงกัน ซึ่งอาจจะมีความแตกต่างกันอยู่บ้าง แต่ในภาพรวมในวงการการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาแล้วก็มองว่าการทำวิทยานิพนธ์นั้นถือว่าเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาและเป็นเงื่อนไขแห่งการสำเร็จการศึกษาด้วย ดังจะเห็นได้จากที่นักศึกษาหลายคนศึกษาในรายวิชาต่างๆ ในหลักสูตรจนหมดแล้ว แต่ก็ไม่สามารถจบการศึกษาได้ เพราะทำวิทยานิพนธ์ยังไม่เสร็จ ส่วนที่ไม่เสร็จนั้นก็มียุทธศาสตร์สาเหตุ ได้แก่ ไม่รู้ว่าทำอะไรบ้างในประเด็นงานวิทยานิพนธ์ของตนเอง หรือไม่สนใจที่จะทำวิทยานิพนธ์อย่างต่อเนื่องจนในที่สุดก็เกิดความเบื่อหน่ายไปเอง ดังนั้น เพื่อให้เกิดความเข้าใจที่ชัดเจนก่อนที่จะลงมือทำวิทยานิพนธ์หรือทำวิจัย จึงควรได้มีการทำความเข้าใจเกี่ยวกับนิยามของวิทยานิพนธ์ตามธรรมชาติของผู้รู้ดังนี้

David V. Lamm (1997, อ้างใน ชนิตา รักษ์พลเมือง และสมหวัง พิธิยานุรักษ์, 2549, 11) กล่าวว่า การทำวิทยานิพนธ์ คือ การสร้างและพัฒนาความสามารถของนิสิตนักศึกษาในการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง และสร้างผลงานที่มีคุณค่าทางวิชาการในสาขาวิชา รายงานวิทยานิพนธ์ต้องเป็นรายงานวิจัยที่เขียนเชิงวิชาการอย่างเป็นระบบ การพิจารณาวิทยานิพนธ์ที่ดีจึงต้องดูที่คุณภาพของกระบวนการค้นคว้า (inquiry process) มากกว่าการปฏิบัติตามขั้นตอนวิจัยหรือการทำตามสูตร

Bernard E. Whitley Jr. (1996, อ้างใน ชนิตา รักษ์พลเมือง และสมหวัง พิธิยานุรักษ์, 2549, 11-12) กล่าวว่า วิทยานิพนธ์เป็นงานที่แสดงให้เห็นความคิดสร้างสรรค์ (Creativity) ความเป็นนักวิชาการ (Scholarship) และความเป็นผู้มีทักษะ (Skill)

ความคิดสร้างสรรค์ (Creativity) แสดงออกจากการพัฒนาหัวข้อและโครงร่างวิทยานิพนธ์ การคิดวิธีการออกแบบการวิจัยใหม่

ความเป็นนักวิชาการ (Scholarship) แสดงออกจากการค้นหาและการจัดระบบความคิดจากการทบทวนเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง การสังเคราะห์เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องอย่างลึกซึ้ง การสรุปนัยจากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเพื่อนำมากรอบแนวคิดในการกำหนดและทดสอบสมมุติฐานของการวิจัย การบูรณาการข้อค้นพบจากการวิจัยเข้ากับทฤษฎีหรือผลงานที่มีอยู่เดิม การเสนอแนะนัยที่ได้จากข้อค้นพบสำหรับทฤษฎี งานวิจัย และการประยุกต์ใช้

ความเป็นผู้มีทักษะ (Skill) แสดงออกจากการสื่อสารในเชิงวิชาการ ทั้งการเขียนและพูด การออกแบบวิจัย การวิเคราะห์ข้อมูล

C. T. Kerchner (อ้างใน ชนิตา รักษ์พลเมือง และสมหวัง พิธิยานุรักษ์, 2549, 12) กล่าวว่า วิทยานิพนธ์มิใช่เป็นเพียงเพื่อผลิตผลงานวิชาการหรือเพื่อสร้างองค์ความรู้ใหม่ตามข้อกำหนดในการศึกษา

ระดับบัณฑิตศึกษาเท่านั้น วัตถุประสงค์ที่สำคัญของการทำวิทยานิพนธ์ยังมีอีก 3 ประการ ประการแรก เพื่อพัฒนาความเป็นนักวิชาการ (scholarship) ของนิสิตนักศึกษา เปลี่ยนสภาพจากความเป็นนิสิตนักศึกษาเป็นนักวิชาการเต็มตัวจากการทำวิทยานิพนธ์ ประการที่สอง เพื่อพัฒนาทักษะในการวิจัย (research skills) จากการลงมือปฏิบัติจริง และประการที่สาม เพื่อพัฒนาความเป็นผู้เชี่ยวชาญทางปัญญา (intellectual craftsmanship) จากกระบวนการคิดและกระบวนการทางปัญญาที่นิสิตนักศึกษาต้องใช้ในการทำวิทยานิพนธ์

อมร รักษาสัตย์ และวริยา ชินวรรณ (2546, 103) กล่าวว่า การวิจัย คือ การแสวงหาความรู้ที่มีระบบ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อขยายพรมแดนแห่งความรู้และแสวงหาคำตอบทั้งทางวิชาการและการประยุกต์เพื่อแก้ปัญหาข้อบกพร่องต่างๆ ในโลกและในเอกภพ ตั้งแต่เรื่องที่เล็กที่สุดจนถึงใหญ่ที่สุด เพื่อแก้ปัญหาบางอย่างที่สุดของมนุษย์ พืช สัตว์ สิ่งของ ทั้งเรื่องรูปธรรมและนามธรรม ฯลฯ แทนการแก้ปัญหาแบบเดาสุ่มหรือตามอารมณ์ ดังนั้น การศึกษาวิชาการและการประกอบอาชีพการงานทุกอาชีพและการงานทุกอย่างย่อมต้องอาศัยการวิจัยทั้งทางตรงและทางอ้อม

พระราชปริยัติ (สฤชต์ สิริธโร) (2546, 103) กล่าวว่า งานวิจัย หมายถึง ผลงานที่สำเร็จเป็นข้อมูลที่สามารถนำไปใช้ประโยชน์ตามสมควรแก่งานวิจัยที่ผู้วิจัยได้ค้นคว้าข้อมูลมานำเสนอเป็นเอกสารหรืออื่นๆ การวิจัยเป็นคำที่ใช้ในความหมายสมัยใหม่ในวงการวิชาการ เป็นกิจกรรมอย่างหนึ่งของสังคม แต่คำเดิมมาจากภาษาบาลี เป็นคำที่มีความหมายมากตามหลักการของพระพุทธศาสนา เป็นไวพจน์ คือคำที่มีรูปพยัญชนะต่างกัน แต่มีความหมายคล้ายกัน เป็นคำสำหรับเรียกแทนกัน มีความหมายใช้แทนคำว่าปัญญา เป็นลักษณะหนึ่งของการใช้ปัญญา เป็นการให้เกิดปัญญาหรือทำให้ปัญญาพัฒนาขึ้นใช้ปัญญาเพื่อบรรลุถึงปัญญาเป็นปัญญาที่เรียกว่าวิจัยคือวิจัยไปก็เกิดปัญญาไป และปัญญานั้นก็พัฒนาไปจนกระทั่งบรรลุถึงจุดหมาย

จากที่กล่าวมาข้างต้น สรุปได้ว่า วิทยานิพนธ์หรือวิจัยนี้เป็นการทำงานทางวิชาการที่มีการเพ่งเล็งไปที่คนทำและสิ่งที่ทำ กล่าวคือคนทำต้องมีศักยภาพ ได้แก่ เป็นผู้มีความสนใจใฝ่รู้ในการศึกษาค้นคว้า สังเกต ชอบเรียนรู้สิ่งใหม่ๆ มองปัญหาเป็นสิ่งที่ท้าทาย มองโลกในแง่บวก เป็นผู้มีความซื่อสัตย์สุจริต และเป็นนักคิด ส่วนสิ่งที่ทำ ได้แก่ วิทยานิพนธ์หรืองานที่ต้องมีคุณภาพ ไม่ใช่เป็นงานที่สุกเอาเผากิน เป็นผลงานที่เกิดขึ้นจากการรวบรวมและเรียบเรียงอย่างเป็นระบบระเบียบ มีการวิเคราะห์ สังเคราะห์ และบูรณาการอย่างรอบคอบ มีความสมเหตุสมผล และต้องเป็นงานที่เกิดขึ้นจากการอ้างอิงอย่างถูกต้องตามหลักวิชาการ ซึ่งไม่ใช่งานที่เขียนไปตามอารมณ์ของผู้เขียน คือ ต้องเป็นงานที่เกิดขึ้นจากการทบทวนแนวคิดและทฤษฎีอย่างครบถ้วนแล้วจึงนำเสนอการวิเคราะห์ สังเคราะห์ หรือบูรณาการอย่างรอบคอบ

3. เนื้อหาวิทยานิพนธ์ที่มีคุณภาพเป็นอย่างไร

การทำวิทยานิพนธ์ให้เป็นที่ยอมรับนั้นต้องเป็นงานที่เป็นไปตามหลักวิชาการและกฎเกณฑ์ที่ประกาศใช้ คือ ต้องเป็นงานวิจัยที่ถูกต้องตามหลักการและเป็นงานที่ได้ดำเนินการตามกฎ ระเบียบ ข้อบังคับที่มีอยู่ เป็นงานที่มีกรอบในการพัฒนาดังแต่ต้นจนจบอย่างชัดเจนและเป็นรูปธรรม ไม่ใช่เป็นงานที่อยากจะเขียนอะไรก็เขียน ดังนั้น การทำวิทยานิพนธ์จึงเป็นโจทย์ที่ท้าทายให้ผู้ทำได้พยายามแสวงหาคำตอบเพื่อความสำเร็จในการศึกษาของตนเองอยู่เสมอ แต่ก็เป็นที่น่าสนใจว่าที่ผ่านมามีการทำวิทยานิพนธ์ไม่สำเร็จหรือสำเร็จแต่ไม่เป็นที่น่าสนใจนั้นเกิดจากสาเหตุอะไร ในที่นี้ เพื่อให้เกิดความชัดเจนเกี่ยวกับการทำวิทยานิพนธ์ให้มีคุณภาพ ผู้เขียนจะนำเสนอเป็น 2 ประเด็นใหญ่ๆ คือ 1. สาเหตุที่วิทยานิพนธ์ไม่ได้คุณภาพ 2. วิธีการทำวิทยานิพนธ์ให้ได้คุณภาพ โดยในแต่ละประเด็นมีรายละเอียดดังนี้

1. สาเหตุที่วิทยานิพนธ์ไม่ได้คุณภาพ ได้แก่ วิทยานิพนธ์ของนักศึกษาจะมีคุณภาพหรือไม่มีความเป็นมืออาชีพ ขึ้นอยู่กับการบริหารจัดการเนื้อหาวิทยานิพนธ์ของนักศึกษาเองว่าจัดทำได้ลุ่มลึกและมีความเป็นมืออาชีพ

อาชีพเพียงใด กล่าวคือวิทยานิพนธ์ไม่ว่าจะเป็นการเขียนเกี่ยวกับประเด็นใดก็ได้แล้วแต่ หากได้ดำเนินการอย่างเป็นระบบระเบียบและถูกต้องตามหลักวิชาการในสาขาวิชานั้นๆ แล้วย่อมเป็นที่ยอมรับได้ แต่ที่ผ่านมาวิทยานิพนธ์ได้กลายเป็นงานที่เป็นปัญหาและอุปสรรคต่อการศึกษาของนักศึกษาและได้ทำให้อาจารย์ที่ปรึกษาเหนื่อยล้าต่อการตรวจสอบในเบื้องต้นก่อนที่จะส่งให้กรรมการสอบวิทยานิพนธ์ตรวจสอบต่อไป ดังนั้น เพื่อให้เกิดการเรียนรู้ร่วมกันเกี่ยวกับปัญหาที่ทำให้นักศึกษาไม่สามารถทำวิทยานิพนธ์ให้มีคุณภาพได้นั้นเป็นสาเหตุต่างๆ ดังต่อไปนี้

1. ก่อนที่จะเข้ามาศึกษาในระดับบัณฑิตศึกษา สาขาวิชาที่นักศึกษามาจนมาไม่ตรงกับสาขาวิชาที่ศึกษา จึงทำให้นักศึกษาขาดองค์ความรู้พื้นฐานในสาขาวิชานั้นๆ

2. ขณะศึกษาในรายวิชาต่างๆ ก่อนที่จะมีการเสนอหัวข้อและโครงร่างวิทยานิพนธ์ นักศึกษาไม่รู้และไม่เข้าใจในเนื้อหาของรายวิชาต่างๆ ที่ศึกษาในแต่ละภาคการศึกษา จนทำให้เนื้อหาในแต่ละรายวิชาที่ศึกษาไม่สามารถเป็นพื้นฐานต่อยอดไปสู่การเขียนวิทยานิพนธ์

3. เมื่อนักศึกษาเข้ามาศึกษาในระดับบัณฑิตศึกษาในสาขาวิชาที่ไม่ตรงกับที่จบมา ตลอดทั้งไม่เข้าใจในเนื้อหาของรายวิชาต่างๆ ที่ศึกษา ผสมผสานกับการไม่ค่อยมีโอกาสได้พูดคุยปรึกษาหารือในประเด็นงานวิจัยกับอาจารย์ที่สอน จึงทำให้ไม่สามารถที่จะเสนอประเด็นงานวิจัยได้

4. นอกจากสาเหตุที่เกิดขึ้นจากนักศึกษาเป็นหลักแล้ว ส่วนหนึ่งวิทยานิพนธ์ไม่มีคุณภาพนั้นเป็นเพราะหลังจากที่ได้รับการอนุมัติหัวข้อและโครงร่างวิทยานิพนธ์แล้ว นักศึกษากับอาจารย์ที่ปรึกษาก็ไม่ค่อยได้มีโอกาสเจอกันเพื่อปรึกษาหารืองานวิทยานิพนธ์และพูดคุยกันในเรื่องงานวิจัยอย่างลุ่มลึก ดังจะเห็นได้จากที่ชนิตา รัชพลเมือง และสมหวัง พิธิยานุรักษ์ (2549, 57-58) กล่าวว่า “ปัญหาของนิสิตนักศึกษาในการเสนอหัวข้อวิทยานิพนธ์จะพบว่ามีลักษณะหลายประการ คือ 1. ไม่มีประเด็นปัญหาที่สนใจแน่นอน มีความสนใจหลายเรื่อง เปลี่ยนหัวข้อการวิจัยเกือบทุกครั้งที่มาพบอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ 2. ไม่เคยปรึกษาหารือเรื่องที่จะทำวิทยานิพนธ์กับอาจารย์ในสาขาวิชาเพื่อดูความเป็นไปได้ 3. เสนอหัวข้อไม่ตรงกับสาขาวิชาที่ศึกษา 4. เสนอหัวข้อโดยยังไม่ได้ทบทวนเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องมาอย่างดี คั่นคว้าเอกสารไม่กว้างขวาง ไม่ลึกซึ้งพอ หรือไม่ทันสมัย 5. เสนอประเด็นปัญหาการวิจัยที่ไม่มีความสำคัญหรือไม่มีความลุ่มลึกเพียงพอ 6. เสนอหัวข้อทำวิทยานิพนธ์ที่เป็นไปได้อย่างยาก (unrealistic) หรือมีขอบเขตกว้างขวางจนอาจดำเนินการไม่เสร็จในระยะเวลาตามหลักสูตร (unmanageable)” ส่วนที่นักศึกษาไม่สามารถทบทวนเอกสารและความรู้ด้านระเบียบวิธีวิจัย มาจากสาเหตุดังนี้ “1. อ่านไม่พอ (inadequate reading) 2. ขาดการบูรณาการความคิด (lack of conceptual integration) 3. ไม่สามารถเสนอความคิดที่ได้จากการสังเคราะห์ให้เข้าใจได้ (difficulty articulating the integrated literature) 4. ขาดความรู้ความเข้าใจระเบียบวิธีการวิจัย (little understanding of basic research) 5. เลือกระเบียบวิธีการวิจัยไม่เหมาะสม (inappropriate choice of methodology) 6. ไม่สามารถแสดงระเบียบวิธีการวิจัยได้อย่างถูกต้อง (inability to articulate the research methodology adequately)”

5. สื่อการเรียนการสอน ไม่ว่าจะเป็นหนังสือ ตำรา งานวิจัย หรือแม้แต่ห้องสมุดของสถาบันการศึกษาก็เป็นเหตุปัจจัยให้เกิดการมีหรือไม่มีคุณภาพของวิทยานิพนธ์ได้ เพราะส่วนหนึ่งที่นักศึกษามิได้วิทยานิพนธ์ออกมาอย่างมีคุณภาพไม่ได้เป็นเพราะขาดการสนับสนุนหรือขาดบรรยากาศการกระตุ้นจากสิ่งแวดล้อมทางการศึกษา ดังนั้น วิทยานิพนธ์จะมีคุณภาพไม่ได้หากขาดปัจจัยสนับสนุนเกี่ยวกับเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องที่สถาบันการศึกษาควรมีไว้อย่างเพียงพอต่อจำนวนผู้ศึกษา

2. วิธีการทำวิทยานิพนธ์ให้ได้คุณภาพ ได้แก่ ในเรื่องนี้สามารถเห็นได้อย่างชัดเจน หากได้พิจารณาตั้งแต่ต้นทางแห่งการเข้ามาศึกษาหาความรู้ในระดับบัณฑิตศึกษา กล่าวคือผู้ศึกษาที่เข้ามาศึกษาในระดับ

บัณฑิตศึกษานี้ย่อมทราบกันดีว่าทุกหลักสูตรจะต้องมีการทำวิทยานิพนธ์หลังจากเรียนในรายวิชาจบแล้ว หรือทำวิทยานิพนธ์เท่านั้นในกรณีที่เข้าศึกษาในหลักสูตรที่ทำวิทยานิพนธ์อย่างเดียว ดังนั้น ผู้ศึกษาในระดับบัณฑิตศึกษาจะต้องเป็นผู้มีความสนใจในการฟัง การอ่าน การคิด และการเขียนเป็นทุนเดิมหรือเป็นเบื้องต้นก่อนที่จะมาศึกษาหรือเมื่อเข้ามาศึกษาแล้ว ถ้าขาดคุณลักษณะดังกล่าวนี้แล้ว ย่อมเป็นการยากที่จะเขียนวิทยานิพนธ์ให้เสร็จหรือให้มีคุณภาพได้ ประการต่อมา หลังจากที่ผู้ศึกษาได้มีการเตรียมพร้อมทั้งกายและใจเพื่อเข้ามาศึกษาและหมั่นฝึกฝนตนเอง แล้วก็ต้องตั้งใจเรียนในรายวิชาให้ผ่านด้วย โดยขณะที่เรียนในแต่ละรายวิชาจะต้องเก็บเอาประเด็นความรู้ความเข้าใจในเนื้อหาให้ได้ พร้อมทั้งพยายามหาประเด็นที่จะทำวิทยานิพนธ์จากการเรียนการสอนในแต่ละรายวิชาด้วย ต่อมาก็ลงมือเขียนหัวข้อและโครงร่างวิทยานิพนธ์ในเรื่องที่สนใจแล้วนำไปปรึกษาหารือกับอาจารย์ในหลักสูตรที่มีความเชี่ยวชาญในประเด็นที่ตนเองสนใจ ซึ่งเมื่ออาจารย์รับเป็นที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์แล้ว นักศึกษาก็จะต้องหมั่นรวบรวมและเรียบเรียงเนื้อหาวิทยานิพนธ์ตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยที่ได้ตั้งไว้ แล้วนำไปส่งให้อาจารย์ที่ปรึกษาตรวจแก้ไขปรับปรุง เพื่อให้ได้งานที่มีคุณภาพและเป็นที่ยอมรับ แต่ในที่สุดแล้ว วิทยานิพนธ์จะมีคุณภาพเพียงใดนั้นย่อมขึ้นอยู่กับกระบวนการทำวิจัยอย่างมีระเบียบวินัยของนักศึกษา หมายความว่าเมื่อได้รับการอนุมัติหัวข้อและโครงร่างวิทยานิพนธ์แล้ว นักศึกษาได้สนใจทำอย่างต่อเนื่องหรือไม่ หากทำแล้วหยุดและทิ้งไว้นานๆ ย่อมอาจได้งานวิทยานิพนธ์ที่ไม่ค่อยมีคุณภาพนัก เพราะเป็นการเขียนงานอย่างไม่ต่อเนื่องจนทำให้งานออกมาไม่ค่อยปะติดปะต่อกัน ตรงกันข้ามหากได้วางแผนในการทำวิทยานิพนธ์ไว้อย่างชัดเจนตั้งแต่ต้นแล้วย่อมจะทำให้วิทยานิพนธ์ออกมามีคุณภาพและเป็นงานที่มีความละเอียด ดังนั้น นักศึกษาจึงควรได้วางแผนในการเขียนวิทยานิพนธ์ไว้อย่างเป็นรูปธรรมตั้งแต่ได้รับอนุมัติหัวข้อและโครงร่างวิทยานิพนธ์ ตลอดจนหลังจากได้มีการลงทะเบียนวิทยานิพนธ์แล้ว อนึ่ง กระบวนการทำวิทยานิพนธ์นั้นจะต้องวางแผนอย่างเป็นระบบดังนี้

1. หลังจากได้รับการอนุมัติหัวข้อและโครงร่างวิทยานิพนธ์ ตลอดจนการลงทะเบียนวิทยานิพนธ์แล้ว ควรได้ลงมือเขียนบทที่ 2 ซึ่งเป็นเนื้อหาตามวัตถุประสงค์ของวิทยานิพนธ์ข้อที่ 1 ให้แล้วเสร็จไม่เกิน 2 เดือน
2. เมื่อเขียนบทที่ 2 เสร็จแล้ว ก็ควรนำไปส่งให้อาจารย์ที่ปรึกษาพิจารณาตรวจสอบแก้ไข แล้วนำกลับมาปรับปรุงพัฒนาตามคำแนะนำให้เสร็จภายใน 1 เดือน
3. ต่อมาก็ลงมือเขียนบทที่ 3 ซึ่งเป็นเนื้อหาตามวัตถุประสงค์ของวิทยานิพนธ์ข้อที่ 2 ควรใช้เวลาไม่เกิน 2 เดือน เช่นเดียวกับบทที่ 2 เพราะบทที่ 3 นี้ เป็นเพียงการรวบรวมและเรียบเรียงเนื้อหาจากเอกสารตำรา และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเท่านั้น ซึ่งหากผู้ศึกษาได้ทำอย่างต่อเนื่องแล้ว ย่อมจะทำให้เกิดองค์ความรู้ใหม่ที่จะนำไปใช้ในการเขียนวิเคราะห์ในบทต่อไปได้
4. เมื่อเขียนบทที่ 3 เสร็จแล้ว ก็นำไปส่งให้อาจารย์ที่ปรึกษาพิจารณาตรวจสอบแก้ไขและนำกลับมาปรับปรุงพัฒนาตามคำแนะนำเหมือนที่เคยทำในบทที่ 2 ทั้งนี้ควรให้เสร็จภายใน 1 เดือนอีกเช่นกัน อนึ่ง ในบทที่ 3 นี้ บางสถาบันการศึกษาก็ให้เขียนบอกกระบวนการทำวิทยานิพนธ์ก็มี ซึ่งก็นับว่าไม่ผิดอะไร แต่ก็ต้องให้เป็นไปตามรูปแบบวิทยานิพนธ์ที่ได้เคยศึกษามาแล้วในรายวิชาเกี่ยวกับการทำวิจัย
5. ลงมือเขียนบทที่ 4 โดยเป็นการเขียนวิเคราะห์ สังเคราะห์ หรือบูรณาการ จากข้อมูลหรือเนื้อหาในบทที่ 2 และบทที่ 3 ที่ได้รวบรวมไว้ ซึ่งเนื้อหาในบทนี้เป็นการดำเนินการตามวัตถุประสงค์ของวิทยานิพนธ์ข้อที่ 3 และไม่ควรเกิน 2 เดือนอีกเช่นเดียวกัน
6. เมื่อเขียนบทที่ 4 เสร็จแล้ว ก็นำไปส่งให้อาจารย์ที่ปรึกษาพิจารณาตรวจสอบแก้ไขและนักศึกษาจะต้องปรับปรุงพัฒนาตามคำแนะนำให้เสร็จภายใน 1 เดือน
7. ต่อมาเขียนบทที่ 5 ซึ่งเป็นการเขียนสรุปผลการวิจัยและข้อเสนอแนะที่ได้จากผลการวิจัย สำหรับการเขียนบทนี้ควรเขียนสรุปเป็นข้อๆ ตามวัตถุประสงค์ของการเขียนวิทยานิพนธ์ หลังจากนั้นจะเป็นการ

นำเสนอองค์ความรู้ที่ได้หรือองค์ความรู้ใหม่ ซึ่งเป็นผลที่ได้จากการวิเคราะห์ สังเคราะห์ หรือบูรณาการ จากบทที่ 4 โดยไม่ควรเกิน 2 เดือน

8. เมื่อเขียนบทที่ 5 เสร็จแล้ว ก็นำไปส่งให้อาจารย์ที่ปรึกษาพิจารณาตรวจสอบแก้ไขและปรับปรุงพัฒนาตามคำแนะนำให้เสร็จภายใน 1 เดือน

รวมระยะเวลาตั้งแต่การได้รับอนุมัติหัวข้อและโครงร่างวิทยานิพนธ์จนถึงเขียนบทที่ 5 ซึ่งเป็นบทสุดท้ายของวิทยานิพนธ์จบก็เป็นการใช้เวลาไม่เกิน 15 เดือน โดยเฉพาะถ้าเป็นการศึกษาในระดับปริญญาเอก การเรียนในรายวิชามักบริหารจัดการให้เสร็จเรียบร้อยภายใน 18 เดือน (1 ปี 6 เดือน) เท่านั้น ดังนั้น เมื่อนำมารวมกับระยะเวลาการทำวิทยานิพนธ์ก็จะเป็นระยะเวลาการเรียนในหลักสูตรเพียง 33 เดือน (2 ปี 9 เดือน) การทำวิทยานิพนธ์ก็จะสำเร็จตามแผน ตลอดถึงคุณภาพของเนื้อหาวิทยานิพนธ์ก็จะมีคุณภาพเข้มข้นตามไปด้วย เพราะผู้ทำวิทยานิพนธ์ได้บริหารจัดการเนื้อหาได้อย่างเป็นระบบ กล่าวคือได้ส่งให้อาจารย์ที่ปรึกษาตรวจสอบปรับปรุงแก้ไขอย่างสม่ำเสมอ ซึ่งเท่ากับเป็นการทำให้แต่ละองค์ประกอบของการทำวิทยานิพนธ์เป็นไปอย่างมีระบบและกลไก สรุปลแล้ว วิธีการทำวิทยานิพนธ์ให้มีคุณภาพนั้นคือลงมือเขียนวิทยานิพนธ์ตามหลักวิชาการ และมีเป้าหมายนั่นเอง

4. การอ้างอิงในวิทยานิพนธ์อย่างมีจรรยาบรรณ

การทำวิทยานิพนธ์ให้มีคุณภาพนั้น นอกจากรู้สาเหตุหรือปัญหาที่ทำให้วิทยานิพนธ์ไม่มีคุณภาพแล้ว ยังต้องรู้วิธีการทำวิทยานิพนธ์ให้มีคุณภาพด้วย คือ ต้องมีวิธีการบริหารจัดการงานวิทยานิพนธ์ของตนเองให้เป็นไปอย่างมีระบบระเบียบ และผู้ทำวิทยานิพนธ์ก็ต้องมีจรรยาบรรณในการดำเนินการทำด้วย ยิ่งในปัจจุบัน การทำวิทยานิพนธ์จำเป็นต้องมีการตรวจสอบเนื้อหาด้วยโปรแกรมอักขราวิสุทธิ์และต้องผ่านการพิจารณาจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์ด้วย ดังนั้น การทำวิทยานิพนธ์หรือทำงานวิจัยจะมีคุณภาพ เป็นที่ยอมรับและน่าเชื่อถือ ตลอดจนเป็นไปตามคุณธรรมจริยธรรมและจรรยาบรรณนั้น นักศึกษาที่ทำวิทยานิพนธ์ต้องมีจรรยาบรรณนักวิจัย 9 ประการ (ชนิตา รักษ์พลเมือง และสมหวัง พิธิยานุรักษ์, 2549, 144-145) ดังต่อไปนี้

1. ต้องซื่อสัตย์และมีคุณธรรมในทางวิชาการและการจัดการ
2. ต้องตระหนักถึงพันธกรณีในการทำวิจัย ตามข้อตกลงที่ทำไว้กับหน่วยงานที่สนับสนุนการวิจัยและต่อหน่วยงานที่ตนสังกัด
3. ต้องมีพื้นฐานความรู้ในสาขาวิชาที่ทำวิจัย
4. ต้องมีความรับผิดชอบต่อสิ่งที่ศึกษาวิจัย ไม่ว่าจะเป็นสิ่งที่มีชีวิตหรือไม่มีชีวิต
5. ต้องเคารพศักดิ์ศรีและสิทธิของมนุษย์ที่ใช้เป็นตัวอย่างในการวิจัย
6. ต้องมีอิสระทางความคิด โดยปราศจากอคติในทุกขั้นตอนของการทำวิจัย
7. พึงนำผลงานวิจัยไปใช้ประโยชน์ในทางที่ชอบ
8. พึงเคารพความคิดเห็นทางวิชาการของผู้อื่น
9. พึงมีความรับผิดชอบต่อสังคมทุกระดับ

ส่วนความผิดพลาดหรือความบกพร่องที่จะเกิดขึ้นเมื่อนักศึกษาทำวิทยานิพนธ์หรือทำวิจัยจนทำให้เกิดการละเมิดจรรยาบรรณนั้นมีสาเหตุหลายประการ (อมร รักษาสัตย์ และวริยา ชินวรรณ, 2546, 106-108) ดังต่อไปนี้

1. ไม่มีความรู้และประสบการณ์เพียงพอที่จะทำวิจัยในเรื่องนั้น
2. วางสมมุติฐานและแนวทางวิจัยผิดพลาด ไม่สัมพันธ์ระหว่างผลกับเหตุ ทำให้ได้ผลวิจัยที่ไม่เกี่ยวข้องกัน เมื่อนำไปใช้อาจเกิดโทษ

3. ไม่ทราบจำนวนและลักษณะของประชากรที่แท้จริง จึงวางกรอบการทำวิจัยผิดหรือเลือกตัวอย่างผิด

4. เลือกระเบียบวิธีวิจัยผิดหรือไม่มีระเบียบวิธีวิจัยที่จะทำการวิจัยเรื่องนั้นได้ ก็พยายามหาวิธีที่ผิดหลักวิทยาศาสตร์มาทำ

5. ใช้ระเบียบวิธีวิจัยที่ถูกต้อง แต่มีการผ่อนปรนหรือดัดแปลงไป

6. ไม่ควบคุมปัจจัยต่างๆ ให้ครบถ้วน ไม่จดบันทึกปรากฏการณ์ต่างๆ อย่างละเอียดถูกต้องเพียงพอ

7. ไม่ทำงานตามแผนการวิจัยหรือระเบียบวิธีวิจัย

8. ตีความข้อมูลต่างๆ ตามอำเภอใจ เกินกว่าที่ข้อมูลนั้นครอบคลุม

9. ไม่รักษาความลับหรือความเชื่อถือศรัทธาของผู้ให้ข้อมูลหรือเจ้าของโครงการตามที่ตกลงกันไว้

10. ใช้วิธีการวิเคราะห์ข้อมูลที่ไม่เหมาะสม ทำให้ค่าของข้อมูลเสียหาย

11. เขียนรายงานไม่ตรงกับข้อเท็จจริงที่ได้รับมาจากการทำการวิจัย

12. ในการทำวิจัยทางวิทยาศาสตร์ที่ต้องทดสอบหลายครั้งกลับบิดเบือนผลให้สมประโยชน์ตน

13. เป็นการวิจัยที่เอาเปรียบเพื่อนร่วมงานหรือแอบอ้างนำผลงานของผู้อื่นมาเป็นของตน หรือไม่อ้างอิง ให้เครดิต ไม่เคารพสิทธิผู้อื่น ไม่รักษามารยาท และไม่ให้เกียรติผู้อื่น

14. เป็นนักวิจัยที่เอาเปรียบผู้ให้ข้อมูล หรือเรียกร้องมากเกินไป ทำให้ได้รับความเดือดร้อน

15. ทำหลักฐานการเงินและเอกสารต่างๆ ไม่ถูกต้องตามความเป็นจริง

จากที่กล่าวมาทั้งหมดเกี่ยวกับการอ้างอิงในวิทยานิพนธ์อย่างมีจรรยาบรรณนั้นเป็นการดำเนินการในการเขียนเนื้อหาในวิทยานิพนธ์อย่างรัดกุมและเป็นมืออาชีพ กล่าวคือต้องเป็นการทำวิทยานิพนธ์ให้ถูกต้องตามหลักวิชาการและมีคุณธรรมจริยธรรมด้วย เพราะหากทำวิทยานิพนธ์ไม่ถูกต้องตามหลักวิชาการแล้วย่อมทำให้ผลสรุปออกมาไม่ถูกต้อง บิดเบือน และไม่เป็นที่ยอมรับ ส่วนการทำวิทยานิพนธ์โดยไม่มีการจรรยาบรรณนั้นก็เป็นที่สรุปได้ว่าความน่าเชื่อถือต่อผลการวิจัยย่อมเป็นไปได้ยาก ตลอดทั้งการจะนำไปสู่การเผยแพร่และการนำไปใช้ประโยชน์ย่อมเป็นไปได้ยาก ดังนั้น นักศึกษาจึงควรให้ความสนใจเป็นกรณีพิเศษเกี่ยวกับคุณภาพทางวิชาการและจรรยาบรรณในการทำวิทยานิพนธ์ด้วย

5. บทสรุป

จากที่กล่าวมาทั้งหมด สามารถสรุปได้ว่าการทำวิทยานิพนธ์นี้เป็นเรื่องเกี่ยวกับการจบการศึกษาของนักศึกษาและเป็นเรื่องการเรียนรู้อย่างมีคุณภาพที่จัดโดยสถาบันการศึกษา กล่าวคือวิทยานิพนธ์ที่นักศึกษาแต่ละรูป/คนทำจะมีคุณภาพได้นั้นจะต้องประกอบด้วยนักศึกษาที่จะต้องสนใจใคร่รู้ต่อเนื้อหาในสาขาวิชาที่ตนเองเข้ามาศึกษา ตลอดจนนักศึกษาเองก็ต้องมีจรรยาบรรณต่อการทำวิจัยในมนุษย์ด้วย เพราะมีเช่นนั้นแล้ว วิทยานิพนธ์ที่เกิดขึ้นย่อมจะเป็นผลงานแห่งการละเมิดคุณธรรมจริยธรรมได้ ประการต่อมา ผลงานวิทยานิพนธ์ของนักศึกษาถึงแม้จะสอบจบ 5 บทแล้วและได้รับปริญญาบัตรไปแล้ว ก็ถือว่าเป็นผลงานที่ไม่ถูกต้องและสามารถเพิกถอนปริญญาบัตรได้เหมือนกัน ดังนั้น วิทยานิพนธ์จะมีคุณภาพและมีจรรยาบรรณได้ย่อมเป็นความรับผิดชอบของนักศึกษาที่จะทำวิทยานิพนธ์ให้ถูกต้องตามหลักวิชาการและให้มีกระบวนการวิจัยที่ไม่ละเมิดจริยธรรมวิจัยในมนุษย์เท่านั้น

บรรณานุกรม

- ชนิตา รัชพลเมือง และสมหวัง พิธิยานุรักษ์. (2549). **อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ : หน้าที่และบทบาท.** กรุงเทพฯ : หจก.อรุณการพิมพ์.
- พระราชปรียัติ (สฤชดี สิริธโร). (2546). **งานวิจัยและวรรณกรรมทางพระพุทธศาสนา.** กรุงเทพฯ : มหาจุฬาบรรณาการ.
- วริยา ชินวรรโณ (บรรณาธิการ) และคณะ. (2546). **จริยธรรมในวิชาชีพ.** กรุงเทพฯ : ห้างหุ้นส่วนจำกัด โรงพิมพ์ชวนพิมพ์.